

Сыаната
2 харчы

СНИМОККА: тиз хай-
вайыстыбыттан эиннэт,
тоох учаастактарыгар
үдэллэн тахсыбыттар (ха-
настан) олородлор —
«Мындаадайы» сөхкөд
парткомун секретара
Е. Н. Яковлев, Н. Ф. Око-
нешников, В. П. Чучи-
гинаров, Н. Н. Камен-
кин тураллар — И. И.
Сафронюв, Н. В. Захаров
П. И. Иннокентьев, С. М.
Монастырев, В. В. Смир-
ников уонна В. В. Око-
нешников.
П. Оконешников фотот.

КЫЛААҤЫНАН —СОВХОЗКА

Мугудай орто оскуолатын
Х кылааҥын үөрэнээччилэрин
оройуон бары выпускниктарыгар
ЫҢЫРЫЛАРА

Ыһиги, Мугудай орто оскуолатын Х кылааҥын үөрэнээччилэрэ, быыл выпускной экзаменнары ситиһиннээхтик туттара баран, баһыт Карл Маркс аатын сөхсөпүтүгү сүбүлүтүгү 2-лиг сылтааҕа үлэһэ суох үлэһи таһаарга баһаарыныгыт. Итинни хардыны биһиги, комсомолоттар, «ХИ пятилеткага» эдэрдер

билиилэрин - көрүүлэрин, айымньыларын уонна көбүлүннэрин! дема-тэх Бүтүн Союзтааҕы хамсааһынга кыттан ССРС Аска үөлэ прог-рамманын толорууга баһыт кылааҥытын кил-лэрсэр санаанан салайта-ран өгөрбүт уонна оро-йуон бары орто оскуола-рын бүтэрээччилэри би-һиги бачыһыммытын өйүүллэригэр ыһырабыт.

(Ыһырымы кылаае мунньаҕынан
биир санаанан ыһылыһа).

ЫБСЛНС райномугар

ЫБСЛНС райкомун бо-роҕа Мугудай орто оскуолатын выпускникта-рын ыһырымыларын биһирээтэ уонна бары оскуолалардааҕы комсо-мольскай тэриитэлэри му-гудайдар бачыһымынын

өйөөбүнү тэрийсэллэри-гэр, совхозтардааҕы ком-сомолнары фермада үлэ-лиг таһааччылары кыт-ты ыкса сибээһи тутуһал-ларыгар, кинилэргэ усу-луобуйаны хааччыйдалла-рыгар өбөөһинэстэтэлээтэ.

Илиилэрин араарбакка

Одьулуун нэһилиэгин пенсионердара ааспыт, ибилейдах сылга «Су-рохпит баатынан, күүс-түт кыайарынан» диин дэһиһинэн совхоз прои-зводствотыгар илиилэрин араарбакка үлэлээтэ, оро-йуонига, ону ааһан рес-публикага үчүгэй холо-буру көрдөрдүлөр.

Наставниктааһын, бэйэ ор сылларга мунньуммун оһытын эдэрлэргэ бэйэ-бэйэ — Одьулуун кырдыбааста-рын үтүө үгөстөрө, С. Д. Седаницев настав-никтаах үлэ, сыһыалаах лааһырын отчут оһоло-ро баһааннары 127,2 бырыһыан толорбуттара. Оттон Н. П. Карпов 9 оһолоох ивонота 4 км ус-талаах күрүүнү туттута. В. А. Григорьева садал-татынан 30 оро 13,5 тыһ. устуука кирпиччэни үк-тэбиттэ.

Пенсионердар «Эрчим» комсомольскай, ыччат ферма коллективын ха-һыс да сыһын шифтэрлэр. Ыһыал да бу үтүө үлэс салҕанар. Фермада анаан кырдыбаастар тут-тар тэриилэри өгөрөл-лөр, эдэрдердэни оһыт-тарын үлэстэллэр, күһү-нүн хотону өрөмүөннээ-һингэ көмөлөһөллөр. Аһаардас сыһынаралар-тан да көрдөхкө, кыр-дыбаастар быар нуустан оһорбөтөхтөр. Оттон үлэ-бэ тыһылы, эппиттэ-тэ-тэх сыһыаны байлэрин

тус холобурдарынан көр-дөрүүлэрэ өссө улахан суомталаах.

От хомуура кылгас бөдбөхтөөх, быдыһык-таах үлэ. Бу кэмгэ кыр-дыбаастар биһир да чааһы сүтэрбөтө, оту хааллар баһка үлэлэһтэ дьулу-һаллар. Күннэлэр үксүн кырыһы, быстах, уулаах сирдэринэн оттуулар. Ааспыт сайын ыччат наставнига, Ленин орде-нын кавалера А. Н. Кар-дышевскай 24,7 тонна, Г. М. Сибиряков, 17,3 тонна, М. М. Сибиряков 9,5 тонна оту нэһиччэ-нэр туһааннаах сорууда-тарын лаппа ыһарытты-ра. Бу бары 60—70 саас-таах ытык кырдыбаастар.

Биһиги нэһилик үлэ-лиир кыахтаах 50 пен-сионердарыттан 33-һэ ба-тайааннай үлэлээхтөр, 23 киһи дьэһэ олорон быс-тах үлэлэри толороллор. Кинилэр соторутааҕы-тэ байлэрин мунньахтары-гар ааспыт сыллааҕы үлэлэрин түмүктэрин дьүүллэстилэр. Ас-үөл программанын олоххо киллэрингэ илиилэрин араарбакка үлэлээн сирэй баһааттарын киллэрэргэ бэйэ дьулуурдаахтары-н биллэрдилэр.

Пенсионердар со-веттарын председате-лэни Н. М. Сысоли-тин талылыһа.

М. СОФРОНОВ.

Саха сиригэр пенелеевщинаны үлүтүрүтүү 60 сыла туолуутугар

Пенелеев генерал авантюратын үлүтүрүтүүнэн Саха сиригэр гражданскай сэрии, сүмүһүнэн, бүт-пүтэ бу күнүгэ 60 сылы туолар. Уобаластааҕы партиянай тарҕатта сипалтатыһын, Советскай Рос-сияттан ыһыллыбыт Кыһыл Армия чаастары-н нэхилөрүгүн революция өстөөхтөрө үлүтүрүтүлү-бүттэрэ. Советскай быһаас бөбөргөөбүтэ, Саха си-рин, ол иһигэр биһиги оройуонмут (уруккута Восточная улус) добровольцтара кыһыл өтөрөөттө-рүтэр нуучча уонна атын да нуруоттар басты-рыһыаннорун кытта биир бойобуой көмүсэ турбутта-ра, кинилэр холобурдарынан өстөөхү утары хор-суһук сэрииллэһиттэрэ. Онно араас нуруоттар, предстанилэлэрэ бөйө-бөйэлэрин өйөспүт, интер-национальнай нэстэрин толорон геройствоны көр-дөрбүт түгүннэргэ бөрү элбэх. Олортои бу ыстаты-нааа сорох быстах бэлиэтэһиннэри өгөрбүт.

1

Монархист офицердар, бөдөн атынныктар, сорох окугумсуйар интеллигеннар тэрийсэллэринэн астан эрэр кылааскабай өстөөхтөр Саха сиригэр Совет-скай быһааһы утары сөбүлүннээх охсуһууга ту-руммуттара. Кинилэргэ Дальнай Востокка хордой-бут үрүгү гвардейтар кымыһыттар. Кинилэри Саха сиригэр суудайааччы Япония, Америка ка-питалистара үбүлээбиттэрэ, сөбүлүннэртэ.

Саха сиригэр гражданскай сэрии бастакы жэ-рдиэс кэмэ — 1921 сыл күһүнүттөн 1922 сыл са-һыһыгар диэри. Үрүгү баандар биһиги Уус-Майа герриториятыгар тарыллан баран кини-улуустарга кимэи киирбиттэрэ. Олохтоох үлэһит нэһиликкэ сорох өтүгү кылааскабай өйө-санаага ситэ уһукта иһигин туһаанан албыһаан, ыһа-куттан, халаабыт таһаардарынан мэгизлээн кини-лэр дьону байлэригэр тарда сатаабыттара. Баста-кы кэмгэ кыһыллар аһыах аһааннаах бытархай өтөрөөттөрө өстөөх баһылар күһүн утары кизиник тайаабыт Франк тутар кыахтара суох буолбута. Чурапчыга кинизиник өтөрөөттөр, ол иһигэр ман-наагы бойобуой дружина байластарын үгүстэрэ командование бирикээһинэн Якутскай диэки чу-гууларга тийбиттэрэ.

Аммага кыһыллар бөлөхчө бөдөн күүстэрэ тү-мүлэн, таргизон салалтата көмө килиэр диэри дэ-риэбинани көмүскүүргэ баһаарыһытты. Үрүгүтэр баһылар өтөрөөттөрө Амманы түөрт ый устата ос-салаан олорбуттара. Онно кыһыл сэрэһиттэр ин-тернациональнай бойобуой лааһыр буолбуттара, өстөөх күһүн кайытан геройдуу охсуспуттара. Аммааттан үс километрдаах Чапчылаан дьон кыра-кый дэриэбинэгэ нуучча киһитэ Павел Гурьянов командирдаах 45 киһилээх взвод заставага олор-бута. 1922 сыл муус устар 23 күнүгэр халлаан сирдээн эрдэһин бандыһыттар заставага кимэн киирбиттэрэ. Кыргыһы улахан дэриэбинэ арҕаа уһугар буолбута. Онно 18 эрэ кыһыл сэрэһиттэ утары хас да төгүл баһылар аһааннаах өстөөхтөр үрүк көнүһүнэн хаһааланан киирэн, кыһыллар бүк эрөнэн, харса суох атакалаабыттэр. Кыһыллар оһуонаа уларыта сылдьан түс-түсүл чуолданыр-тан ыһыллыбыттэр, бандыһыттар саба сырсап киирдэхтэрин аһын грейтаталарынан тамнаан чу-гутан испиттэр. Оһуонаа 8 эрэ киһи үрүк-түрүк хаалбытын кимэ иһин эгэртэн көмөдөһө кэлит-лэбиттэр, албут нулэмэтчиги солбуйбуттар. Охсу-һуу намчыраабатах, өссө ордуу сэтэрбинэ дьаһ-буолан барыта 7-8 чаас устата салҕаммыт. Ити курдук кыһыллар ыраахан баһааннааҕа киирэн олордохторуна Аммааттан көмөҕө кэлбит өтөрөөттөр өстөөгү кэтэх өтүтүтэн охсоннор, бандыһыттар нуотарга күһэллэбиттэр.

Чапчылаанга кыргыһыт интернациональнай өтөрөөт улахан аһаар саха добровольцтара этилэр. үгүстэрэ манна бастакы бойобуой сүрэхтэниһи-н бырыһыттар. Кинилэр ортолоругар Одьулуунтан Екимей Кудачов, Чапчылаан Тимофей Николаев, Кытааһахтан Иван Кононов, Иван Митрофанов уонна Павел Яковлев баалара. Нуучча доһотторо холобур буолбуттары туһунан И. И. Кононов ба-дэтин ахтыһыгар бу курдук суруйбута: «Оһуобай баһааһа 7-е Сибирскай өтөрөөт байластара биһи-гини кыһылааҕа, дьүккүөргэ, ыһаал-куттал күннэ-р-гэ килэ-куот буоларга өрө күүрдүбүттэрэ». Коман-

ОХСУҤУУ УОТУГАР БӨБӨРГӨӨБҮТ ДОБОРДОҤУУ

дирдара Гурьянов бу кыргыһылаа бойобуой сата-һыһын, хорҕуну көрдөрбүтүн иһин Кыһыл Знамя орденига түһэрлибитэ (киһи ити кэнииттэн биһир-дэи буолан баран Киллэм кыргыһыһыгар герой-дуу охтубута). Байыаннай командование Чапчыла-ан кыргыһыһын кытты-ыһаахтарыгар махта-ры оһоллорбута. «Оттон биһиги нуучча доһотторбут: са-һаалар да нууччалык сатаан сэриллэллэр эбит-дэи үөрүн-кетон кайраабыттара, куһуһан-уураан ы-һыллытара» диин Кононов салгыы суруйар.

Чапыр нэһилиэгэр дьадагы көргөһтө төрөөбүт Николаев Тимофей Васильевич Чапчылаан кыргы-һыһыгар баһыларан баран салгыы сэриллэллэр ту-ран иһин уһа харсаар таптаран иккистээн ы-рахеник баһыһытты. Өйдөнөн кэлди, эгиттөлө-һүн харсаан ыһаат. «Бандыһыттар кимилэри? Ираахтар дуо?», диэбитинэн ойон тураары тас-һы-һы таһаарыстара тохтоппуттар. Кини ити кини-нэ, тохсунуу 16 күнүгэр, Аммааттан 5 километр-даах Чапырга буолбут кыргыһылаа кыттыһытты. Кыһыллар өтөрөөттөрө, засадага түбөһтө, тэни-суох охсуһууга үгүс кийитин сүтэрип чуугуларга күһэллэбитэ. Николаев өстөөх уотун ортотунан кыргыһыы көнүтүтүттан баһыһыт байластара со-һон таһаартаан сырдык тыһыннарым өрүһүйбүтэ, өстөөхкө тиксикетин диин албүттэртэн сааларын сөптөрин хонуйан ылбыта. Кини ити сыл атыр-дях ыйыгар Чапчылаанга ылбыт баһыһыттан сү-һүрэн албүтэ.

Үрүгүтэр Саха сирин үксүн сабардаан Якутскай куораты төгүрүйэн 15—25 километрга диэри чу-гууһы сылдьыбыттара. Итинниг күчүмэһэй түгүн-гэ нуучча рабобайдар уонна баһыһылааҕа Саха си-рин үлэһиттэригэр быраатты иһилигэри ууһа-мута. 1922 сыл кулун тутар саҕатыгар Сибирьтэн И. А. Каландарашвили өтөрөөтин кытта кини полиг-таска көмөлөһөөччүтэ С. Ю. Широких-Полыскай, та-дэаннаах командир И. Я. Строд уо. д. а. кэлбиттэ-ра. Бандыһыттар тоһуурдарыгар түбөһтөн охтубут Каландарашвили көмүүгэ Широких-Полыскай бу курдук суруйбута: «Биһиги бойобуой сирдэһ-пит. Эн кэриэстэргин биһиги тылбыгыгар буолба-на дьаһаага толорусхпун. Күндү, «Дедушка», Хо-тугу сиртэн эн төһүбөтөри курдук, биһигиттан үгүспүт аһы тыһынаах төһүбөт да буоллун, ол эрөөри Саха сирэ үрүгү ороспуоньуктартан босхо-лоһуора. Оччого Хотугу сир кыһыллар сирдэһэ буолуоҕа».

Кинитан кэлэе ыйыһылларга олоһуран, олохтоох партиянай-советскай салалта урукку албаастары кеннөрбүтэ уонна, үөскээбит баһааннааҕа өһ-түбэллэһиннэн, сана байыаннай-политическай ли-нияны ыһылыһа. Ону олоххо киллэрингэ Широ-ких-Полыскай быһааччы кыттыбыта. Олохтоох нэһиликкэһэ уонна албыһыа үктөһүлээн кыһыл-ойдөөбөккө, муһан-тэһи бандыһыттарга холбоспун дьонно гуманный сыһыан олохтооммута, кинилэри өйдөтөр, бөһөҕө тардар үлэ кинитик тыһылыһы-та. Муус устар 27 күнүгэр Саха АССР тэрилли-тэ. Эбни бойобуой күүс, саа-һи кэлбитин кэниит-тэн бытархай өтөрөөттэринэн быстах кыргыһы-лартан бөдөн күүстэринэн өстөөхкө самнарыһаах охсуулары өгөрүүгэ киирлибитэ.

Кулун тутар 26 күнүгэр кыһыллар Тулагы нэһи-лэһтэр (Эвэрстэн заимкатыгар) бандыһыттар бө-йөрөтүмүт тирах пууннарын атакалаабыттара. Бастакы күнүгэ үгүс сүтүктэнип чуугуларга тий-биттэ. Болтонс киһитэ Миронов Василий Сева-стьянович политруктар тийэн кыргыһыы көнүтүт-тан баһыһыттары таһаарга тыһааммыт. Оһуо-тан сыһарлаах аһы киллэрип бастаан баһыһыт ыһаал командирин, оттон баһыһыт хас да ба-һыһы үгэ кырыһан барабааскиһиһи пуунга ы-һы-һы туттартаабыт. Ити кэмгэ, өстөөхтөр ыһа-һы (Бүтүтүн 4-с стр. көр).

Госстатистика инспектурата иһитиннэрэр:

СОВХОЗТАР СУӨҤҮ ИИТИИТИГЭР 1983 СЫЛ КУЛУН

Совхозтар	Эт оһоһууга (центнер) тыһыһаах ыһааһыһыттан				Эти государство аһыһааһы (центнер)				Үтүү валовой ыһы (центнер)				Үтүү государство аһыһааһы (центнер)				Биир фуражнай ыһахтан манна (кг)			
	Кыргыһа-лааһы баһаан	Туолаа	%	1982 с.	Кыргыһа-лааһы баһаан	Туолаа	%	1982 с.	2 мй-лааһы баһаан	Туолаа	%	1982 с.	2 мй-лааһы баһаан	Туолаа	%	1982 с.	2 мй-лааһы баһаан	Туолаа	%	1982 с.
Карл Маркс	1270	1038	81,7	—	1270	1016	80,0	—	2520	2045	81,2	—565	2150	1874	87,2	—35	134	107	—5	—
Субургуоскай	580	433	74,6	—	580	394	67,9	—	900	813	90,3	+105	760	704	92,6	+126	117	96	+12	—
Эр. Эретиһи	1300	1136	87,3	—130	1300	1107	85,1	—158	2420	2246	92,8	—181	2050	1841	89,8	—94	136	120	—10	—
«Чурапчы»	800	643	80,3	—80	800	605	75,6	—118	1480	1215	82,1	—131	1250	1116	89,3	—203	117	86	—9	—
«Мындааһы»	750	770	102,6	—	750	757	100,9	—	1180	1056	89,5	—221	990	827	83,5	—297	125	106	—28	—
Ор. үрдүнэн	4700	4020	85,5	—318	4700	3879	82,5	—457	8500	7375	86,8	—565	7200	6362	88,4	—503	128	105	—8	—

УУС-АЛДАННАР КУБОГЫ ВУКАТЫН ЫЛЛЫЛАР

«Урожай» ДСО уобаластаабы советын көнүл туштууга чемпионатыттан

Уе күн устата салда-нат барып калсаңыңар туштууну таптааччылар киниз салттарыңарың малайлар. Көбүргө сыгытты ийренчилер үгүс эдер кескилдеп бөгөстөр үгүсөн ажалларын, ону тенте байы ойыттап маастар-дар билген даганы сы-лайбат сындаабыннаах-тарын, күччүрүшүт бы-рыкылаахтарын көрдө-дүлөр.

Ол курдук, самай ча-чан ылааһынаахтарга кылаңкитан сылдыр би-йиги бастакы разрядтаах Петр Лонгиновский бей-тин 26 утарылаахчыла-рын ийикчилергө түгүс диниз бастакы күн эр-азачы: суох эте. Үгүс-төр Уус-Алдан представите-л, ССРС уюлартарга аспыт-тылаабы ийикчи примера Андрей Христофоров бас-тыаа дин билгелээбит-тө. Кырдык, Христо-форов финалга дээр-и утарылаахчыларын ба-лаан баһыла тутан ко-чулган. Чемпион аа-чы билдире барыа-ры аах калсаңыңа бейи-лаах тахса сипит-кит туштууну көрдө-рө. Бастаан атааха кыр-дык 3 салы ылаан ба-лаан Христофоровы пар-тыа туруорбуттарыгар, даянканан ыраас кы-лааны сипиттэ. Үгүс-төр тана Олүхүмэ маас-тар Н. Константинов ылаа.

Василий Алексеевич киник сылаарга рес-публикара ийини бизе-рик буолан, кыайары-гар саарбагалааччы суох-этэ. Ол эрэри финалга киник утары туштуубут Манга эдер маастара Ана-толий Петров үгүсөй ой-дуулу калларда: ийик-билынаах эре сабырый-тирда. Манна дагатай ааһыааха, Манга-Хан-лаа хамаандата, төбө да-раны төрдүс миастала-ны, ийикитин лапла-үгүс кескилдеп кол-лестив буоларын итэ-рэтэ. Күрөктөйкө калбит-хамаандалартан бу-са-май эдердөрө.

Ийикс ылааһынаах сы-гыт киникитак тахса-лаах А. Додохов (Ленин-ский) үсүһү ылаа.

57 кг дээр-и бүтөһи көрсүһүүтүгө спорт-маастара Семен Петухов

(Уус-Алдан) 3 балынан хоппут. Сунтаар омы-таах маастара Александр Тимофеев чемпион дини-татан итте. Бүлүү маас-тара Н. Афанасьевы ас-тыктык кыайып бийиги эдер бөрсүтүт. Анем-дист Павлов үгүс би-ринистөөх миастаа кин-си хамаандабытыгар галалаах очколары хааччылаа.

Онтон үгүс ылааһы-на республика билди-лээх бөгөһө, спорт маас-тара Ефрем Ефремов (Амга) бастаата. Кини ийикс буолбут маастар Аскалон Николаевы (Үг-хэз Бүлүү) 4:1 ахсаан-нан сабырылаа. Үгүс-призерулан эмиз омы-таах маастар П. Черк-шин (Уус-Алдан) буолла.

68 кг дээр-и ылааһы-наахтарга финалга эмиз маастардар Александр

Куличкин (Манга-Хан-лаа) уонна Петр Иванов (Сунтаар) чемпион аа-тын билдире. Онуо-ха Куличкин хас да тө-гүс киникити атаахыт билдире, билынан итэ-рэттөлөөхтүн хотто. Бу ылааһынаах бийигитан маастарга кандидат Ни-колай Жергин бастакы эргилтэ П. Ивановка хотторон тахтарып сы-рытта. Ол эрэри кини-ки туштууларыгар өрүт-түмэн пьедестал үгүс-гөрдикитер таахста.

Үгүс Бүлүү предста-вители, омыттаах тус-туу, спорт маастара Аскалон Кардашевский 74 кг дээр-и ылааһы-наахтар ортолоругар төг-нөдүн булбата. Бүтөһи хаансылыгыгар кини ий-икс миаста буолбут Бү-лүү бастакы разрядтаах бөгөһө Александр Хар-

ламыны 10:1 ахсааны-нан кыайахтык кыай-ла. Үгүсэ — В. Кон-стантинов (Орджоники-дзевский).

Республика алдах тө-гүллөх чемпиона, ССРС спордун маастара, Уус-Алданнаабы өрө спор-ттынай окулаларын тус-төсө Николай Рожин би-риник даганы кыайа-ры лакаастаа. Бу сы-рыгы аны 82 кг дээр-и өрө тахсан туһунна Ки-нин арай бийиги би-ир дойдумаахпыт, бийиги Алексеевский оройуонга баар спорт маастара Ни-колай Матвеев хотто-рун хотон сеп дийбиттө-рө, өмүс буолбата. Фи-налига Рожин Матвеевтан 5 балынан атам чемпи-он: аатын ылаан ылаа. Эмиз Уус-Алдан предста-вители Ю. Парников үгүс-буолла.

Эдөх күрөктөйкөлөргө оройуонмут чыһин си-тиниллээхтин: комүска-бит республика хас да-тотуллөх чемпиона Петр

Шестанов бу сырыгы-на үгүс миасталаа. Кини чемпионнаабы Николай Григорьевский (Уус-Алдан) кыайаахтык хотторон-халаа. Ийикс бирин-истөөх миастани Алексеев-ский оройуон спортсмена И. Рахлеев ылаа.

Ыраахан ылааһынаах эрөх-турах финал буо-ла: көбүргө бийиги омыттаах бөгөстөрүгө Максим Васильев уонна Николай Решетников көрсүстүлөр. Күүтүл-лү бүтүн кураак, М. Васи-льев хотто. Үгүс — Н. Со-ловьев (Уус-Алдан).

Онтон Уус-Алдан бөрсө-төрө барыта 65 очко-нан араллаахтык баста-ахтар. Бу хамаанда рес-публикага үгүс төгүсүн кыайан көһөрүлө сыл-дыр кубогы саас-үйө ту-кары ылар миастани Ийиксэ — бийиги ха-маандабыт (49 очко). Ма-нэлэр уонна сунтаардар-тан очколанналар. Ол эрэри хаачыстыбатынан сунтаардар баһынан үгүс-миастани ылаахтар.

Хотугу оройуоннараан (орто) Халым уонна 10:1 туштуулар орду-на бийикитерин көрдө-дүлөр.

С. ПОПОВ.

СИМОНКА: чемпион-нар (хаанстан) П. Лон-гинов, В. Алексеев, А. Тимофеев, Е. Ефремов, А. Куличкин, А. Карда-шевский, Н. Рожин, Н. Григорьев уонна М. Ва-сильев.

Н. О. Додонов фотога.

ОХСУУУ УОТУГАР БӨБӨРГӨӨБҮТ ДОБОРДОУУ

(Салгыта. Ийини 2-с стр. көр).

дык сыттаахтарына, сыз паулар өкө биер кини бааһырбытын тааһарга бирикээстээбиттөр. Кини-аах тийиһэр дээр-и буулды өссө хойдубутун үр-дүн бааһырбытын өрүһүбүт. Командирдар ута-ры көрсөн: «Нүгүн ол курдук эдөхтүк үдэлээбит кини суох» дин махтаммытар. Миронс туһунан ити тыргыһы кыттаахтар С. С. Яковлев (Эри-тик Эристин) «серниг даскисипинилээх уонна хорсун этэ» дин суруйбута.

Кыргыһы ийикс күнүгө Каландарашвили этэ-рээттигэ көмөһө каллар өстөөх хотторон Тула-гыттан үүрүлүбүтэ.

Ити киникитан Аманы комүскааччылары нуу-с-таах осадаттан босхолуурга улахан этэрээт ы-тылаабыта. Бу пахадка бааһыттар таһуулары-гар ытылааһы киникитан биер бандыт дьонуттан бастан хаалдытын туттаары төгүрүбүттөр. Ван-гылаах чугалам киникитан Широник Полонский атам өлөрүгү бааһырдыбыт. Кинини тутан ажалдыт-тарыгар комиссар, бу кини кылааскай өстөөх буолбатаарын, тоймо күһэбинитини сеп тулут-тааганы бааһынай буоларын билэн баран, босхо-луурга бирикээстээбит. Ол ийин «Кыһыллар ко-миссардарга өлөрүгү бааһынан баран өлөрүхсүтүгү босхолосон ытыгыт үгү» дин күүтүлүбүтөх сурах киникитан тардаммыт. Бандыттар бааһылыктары босхолоон атытатордара буолбукун дин бос-холоонмут кини атам өлөрүттөр.

Киллэмиз уонна Төхтүгө буолбут кыргыһы-ларга өстөөх бөдөн күөстөр урусхааламмытара. Сайыа, Сибирьтэ Кыһыл Армия чаастара көмө-һө биер калбиттерин киниз. Нам улууһугар Николь-скайга уонна Гроф биергэ бандыттар сүрүп-күүстөрө үлүртүлүбүтө, тобохторо үрөллөн-үрүө-тараа барбытара.

Тулагыга, Киллэмиз, Төхтүгө буолулаабыт кыргыһыларга кытайыттар ортолоругар бийиги сройуонмуттан Чакыртан С. С. Яковлев (Эри-тик Эристин), Кытааннаах И. И. Парфенов, С. Т. Со-бакин, Д. Н. Дьячковский, Н. Р. Миронов, И. Р.

Денилов, Болугуртан А. А. Павлов, Одьулунтан П. О. Кардашевский, Болтонгон В. С. Миронов, С. А. Саввин (Кун Дырибин), уо. д. а. бааллара. Ити кыргыһыларга Е. И. Константинов, И. Г. Аверинский (Болугурдар) героидуу охтубуттара.

Оройуонтан бастакы комсомолец, коммунист Е. Н. Дьячковский (Манга улууһугар тоһуурга тү-бөһөн охтубута), өстөөхтөр илиилэрэргер түбөһөн кылааһы ытылаахтык коммунист П. Г. Криво-шапкин (Булунта), Н. С. Соловьев (Верхонискай-га), комсомолец П. К. Захаров (Лена өрүс арыытыгар) уо. д. а. ааттара умнулуохтара суоа.

Онтон бийиги оройуонмут чулуу дьонноро ол ас-пыт уоттаах охсууу сылларыгар дойдун атын эл-бөх норуоттарын представителлрин кытта биергө сарын-сарыннарыттан ийин албан таһаах Кы-һыл Армия байлыһы үрдүк аатын чыгээхти: сүкүттөрө. Кинилэр байлэрин интернациональ-най истэрин үрдүктүк тулуттарын туһунан өссө биер холобур. Павлов Алексей Артамонович Тула-гы, Киллэм, Төхтүгэ кыргыһыларыгар кытан-баран, үрүн баандалар тобохторун экирээтин: сылдыссыта. 1922 сыл күһүнүгэр 15 кинилээх этэрээти кытта Горнайга бандыттар телеграф-диниятын алдыаппыттарын өгөрсө барсар. Төн-нүүдэрэргэ хас да үстөөх боротуоканы туораан истэхтэринэ бандыттар тоһууан ытылаахтыттар Угустарын өлөрүттөр, бааһырдыттар. Ийикс үг-ү туораан истэрин Павлов атын табан охторбү-ттар. Иннигэр испит табаарыстарыттан биердө-рө, эдер нуучка телеграфына, бааһыран охтон тү-сүт Павлов кинигэ суох сүүрөн испит аты тутан, хатааста түһөт. Бааһырбыт тааһарыһын холутан-лаан ылаан атын үрүгүгө быраһыт уонна уот-буулда ортолунан ойутан куоппун.

Наһаа буолбут баһаарылаах кыргыһылар киникитантан үрүн баандалар күүстөөх утары-ны өгөрсө кыага суох буолбуттара. Истэритер ий-бөһөн күөдүйбүтэ, баандалартан күрөһин саралам-мыт. Үгүсэр бириккэлэн уонна болодунан би-риникиттөрө, аминистияны ылаахтытара.

От ийин 5 күнүгө өстөү экирээтин кыһы-тарээт Чурапчыны босхолубута. Манна штабтаа-ммыт уонна «Уобаластаабы народнай управление» диниз төрүмүг үрүн тааһаахтар уонна баан-далар уокулан аадылар ревкомоедтары, Советский бааһа ийин охсуууга кытайыттары, кинилэр-кэрэктэрин, аймахтарын сыйахтаны өлөрүттөрө, киникитаны мобилизациянан, нолуугунан кыһа-рыһан хаһааныстынны айтаргыттарга, куотал-ларыгар санардык тутулуубут окулалары, бааһы-ланы, о. д. а. тутуулары уоттаан күл-көмөр оһор-буттара, улуустан хомуллубут 500 аты илдьи-төрө, өстөөх төһөлөөх элбөх олүүнү-сүгүүнү, эс-тинни-быстыны алдыаа өссө биллэбит этэ. Ону Кыһыл Армия калан өрүһүбүтэ.

Кыһыл Армия командирдара уонна полит-ула-ниттөрө К. К. Байдалов, И. Я. Строд, Е. И. Кури-нов, С. Ю. Широких-Полонский уо. д. а. олох-тоох партиянай-советский салалтаны кытта биер-гө революция өстөөхтөрө өрө туруулары үлүртү-түүнү бөрт сатабылаахтык салыахтытарын сөргө, Саха сирин үлэһит маастарыгар Ленин идеяларын олохо киллэрсибиттөр, норуоттар добродоһуула-рын бөгөртөүсүттөрө. Ол да ийин көһүгө албан-ааттара бийиги республикабыт үлэһиттарын өйдө-рүтөр-санааларыгар хаһан да умнулуубаттар.

К. ПЕРМЯКОВ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Район, очнай-заочнай уонна Чурапчы ор-то окулаларын коллективтара Н. И. Дьяч-ковскайга эдиийэ. ЯКОВЛЕВА Елена Леонтьевна олбүтүн дириг кутураннарын тааһаахтар.

Таптыыр эдиийбит, аймаахпыт ЯКОВЛЕВА Елена Леонтьевна уон уураахан ырыатын олбүтүн, дириг-ини курутууан туран, истиннирээбит. Бырааттара, аймахтара.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтаай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫП: редактор — 21-395, отдалар — 21-495, уопсай — 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.